

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/4 an 5 cor., 1/2 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/4 an 7 cor., 1/2 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
a treia-ora 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăcei Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografeia”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia la librăria Weisz Bernat „la loterie”.

La
Abonament lunar
pentru
Noemvrie st. vechiu
invită
Administrația ziarului „TRIBUNA”

Ne întărim!

Toate statisticile ungurești, de când numai se face statistică, spun că numărul Românilor e două milioane și ceva. Se sporesc Ungurii, se înmulțesc celelalte nații, numai noi stăm pe loc, numai numărul nostru nu crește — în statisticile maghiare.

Și totuși — lucru foarte curios — de câte ori nu avem ocaziune să cetim în foile ungurești, că... Românii se întăresc în mod periculos, că Românii ocupă tot mai mult teren, desmoștenesc pe Unguri, pe Secui, pe Sași, pe Sârbi și-i înghit pe toți deardindul!

Totuși sunt grozavi Românii. Curoasă nație! Pe atâția li înghite mereu, și de famulit nu se famulește.

Această stare paradoxală dovedește, că... statistica maghiară e falsă. Da, poporul român crește, prinde putere, fiindcă are izvor de putere în moravurile, în caracterul seu etnic, în tenacitatea, cu care ține la datinile și limba strămoșilor sei și în forța, cu care înfruntă toate încercările de a-l nimici.

Crește, căci după statistica noastră bisericească sîntem astăzi aproape trei milioane și jumătate de Români în regatul ungar.

Ne întărim... Se poate aceasta? După atâtea persecuțiuni, după un tratament atât de vitreg din partea statului, e posibil să ne întărim?

Intr'adevăr, n'ar fi nici o mirare, dacă am slăbi după atâtea lovituri, urmate numai dela pact încoace, fără se mai amintim jugul secolar, care a apăsător grumazii poporului român.

E cu atât mai mare merit și mirare deci, că ne întărim, puțin, dar' totuși ne întărim.

Starea noastră politică de astăzi e cât se poate de rea, nu poate fi mai rea, dar' starea actuală a poporului român, culturală, economică, totuși e mai bună, decât înainte de asta cu un jumătate secol.

Și chiar aici zace motivul că Ungurii în statisticile lor ne arată stagnând, ear' în presa lor dau alarmă, că-i

potopim pe toți aceia cu cari venim în atingere. Vreu ei să arete sus, că nu putem forma un element în stat, demn de băgat în seamă. Aceasta pentru Co-roană. Ear' în fața guvernului ne presintă ca o forță outropitoare, pentru-ca acesta să iee tot mai drăgonice măsuri pentru împiedecarea progresului nostru, a dezvoltării noastre!

Acesta este rostul laudei-atac, ce ni-se face de organele maghiare.

Dar' nu numai maghiarii, nu numai statul speculează în tot chipul să ne oprească în loc pe calea înaintării, ci și alții, cari soți de luptă, aliați de principii ar trebui să ne fie.

Astfel, nu de mult în Cristian Sașii au decis, ca să nu mai vîndă pămînt la Români, căci prea prind putere... Și în alte locuri au mai adus Sașii hotărîri de felul acesteia.

De unde atîta dușmănie?! Averea e în continuă circulație, doară e o lege economică aceasta. Și numai Românii să fie eschiși dela participarea în lupta economică?

Băncile românești formează o vecinică țintă a atacurilor presei maghiare, deși fac mai mult bine Ungurilor și Securilor, decât băncile jidovești și maghiare.

Cu Sârbi de asemenea, câte necasuri n'am avut noi? Împedecău dezvoltarea bisericii noastre, cu procese grele și mult costisitoare trebuia să ne validăm drepturile noastre față de ei și totuși cine se plînge? Cine strigă, că sînt amenințați cu nimicire? Sârbi. O parte a lor, dar' partea cea mai mare, cea oportunistă, aceea care nu în puterea sa etnică își caută razimul de existență, ci în guvernul unguresc, care moarte dorește naționalităților.

Un ziar sârbesc din Zimony ne atacă acum mai în urmă. Strigă că nimicim pe Sârbi. Își exprimă groaza de lăcrime Românișmului. Par'că toată lumea s'a conjurat în contra noastră. Toată lumea ne este dușmană. Toți strigă peire asupra noastră. Toți ne doresc nimicirea și totuși trăim, ne dezvoltăm și privim cu speranță în viitor.

Să nu te miri deci, să nu-ți crească încrederea în viitorul națiunii române, când în butul tuturor atacurilor și tendențelor dușmănoase, pe zi ce merge se întărește?

Un oaz într-o mare de dușmani, națiunea română crește și înfloarește.

În Brașov averea colosală a bisericii românești, Ungurii au judecat-o Grecilor. Și ce să vezi? Grecii s'au stins aproape total; Românii înfloresc, au biserici splendide și o școală, de-ți crește inima când o vezi.

În Marmatia poporul român a avut necaz cu Rutenii. O biserică le-a fost răpită de Calvinii; și-au zidit alta. Aceasta le-a fost răpită de Ruteni. Și-au zidit alta. Și astăzi, har Domnului Românii din Maramureș în toate privințele sînt superiori Rutenilor, cari pier vîzînd cu ochii și dacă știu câteva vorbe românește, se dau de Români.

Deci ne întărim. Puțin câte puțin, dar' totuși ne întărim. Cum ne-am întări însă, dacă ne-am bucura de libertate, dacă aripile nu ne-ar fi pironite de pămînt!

Dacă ne gândim la tinerețea noastră, avem și mai mari motive să ne bucurăm de progresul ce-l facem. Astăzi abia există vre-o școală înaltă în patrie și în străinătate, care să nu aibă ascultători români. Când întreagă pleiada de tineri din generația nouă cu însuflire se va pune pe muncă pentru ridicarea culturală și materială a poporului român, rezultatele vor urma vîzînd cu ochii. Împilarea politică oșlește dorul de progres și libertate și noi în această privință sîntem încă... prea oșliți.

Sibiu, 6 Nov. 1901.

Dreptul de întrunire. Luni s'a ținut în O. Buda un meeting al muncitorilor, la care a fost invitat și dl Vészi, alesul deputat.

Dl Vészi ținînd un discours, a zis — ca inițiat în daraverile guvernului — că guvernul va construi în curînd portul comercial din Bpesta, investind în el 80 milioane coroane.

Dar' domnul Vészi a făcut declarații importante cu privire la dreptul de întrunire. Recunoaște, că neleguarea prin lege a dreptului de întrunire nu e vrednică de un stat de drept, dar' — zice el — o chestie atât de importantă nu se poate rezolva superficial, dacă nu de altceva, apoi și pentru naționalități. După aceste apoi domnul Vészi accentuează, că spiritul guvernamentului actual nu comite încălcări de drept față de nimeni.

Auziți pe titlul lui Israel, cum vorbește încornurată! Dapoi oprirea conferențelor noastre politice, până și a pelerinajelor, nu constituie încălcări de drept?

Procurorul. Contra deputaților naționaliști și-a început deja acțiunea și procurorul. Anume procuratura din Neutra s'a adresat parlamentului, cerînd

suspendarea imunității deputatului slovac Ioan Valasek, de care-oo a ridicat acuză în contra lui pentru agitațiuni contra ideii de stat maghiar. Această agitație ar fi comisă de Valasek într-o vorbire de program a sa, ținută în comuna Cracovan.

Persecuțiunile au început deja în contra deputaților naționaliști pe toate căile.

Bulgarii și Sârbi. Deputații Sobraniei din Sofia și-au exprimat dorința de a face o vizită membrilor scupoiinei la Belgrad. Afară de aceasta e în proiect și o excursie a profesorilor și învățătorilor bulgari și a reuinilor de cant și gimnastică, la Belgrad.

Acestor vizite, dar' cu deosebire vizitei deputaților bulgari, li-se atribuie mare însemnătate politică.

Din dietă. În ședința de ieri, președintele Apponyi a anunțat, că deja toate mandatele sînt înaintate camerei în număr de 453, împreună cu mandatele celor 40 deputați din Croația. S'a ales apoi o comisie de 21 pentru redactarea adresei la mesagiul de tron. Proxima ședință va fi probabil Luni.

Filialele EKEI. Reuniunea carpatină ardeleană din Cluj și-a început acțiunea salvatoare pentru Secui. Reuniunea a hotărît să înființeze în fiecare comitat seculesc câte o filială și spre acest scop s'a pus în legătură cu fruntașii comitatelor.

Acest fapt trebuie să servească de îndemn reuniunilor noastre a desvolta o activitate tot mai intensă în favorul poporului român.

Neolalitate. În ședința de Luni a parlamentului maghiar a fost alegerea de membri în cele optprezece secțiuni. Au fost aleși tot membri din cele patru partide maghiare. În nici o secțiune însă n'au fost aleși deputații fără partid, anume Sașii, Slovaci și unii deputați sârbi. Se vede, că guvernul maghiar nu voește, ca reprezentanții naționalităților să iee parte nici măcar la lucrările din secțiuni. Faptul acesta dovedește cea mai mare lipsă de loialitate din partea guvernului maghiar.

INTREVEDERE DE IMPERAȚI. Ziarul „Le Rappel” din Paris scrie, că Monarhul nostru va avea în curînd o întrevedere cu Tsarul Rusiei în un oraș din Galizia.

„Le Rappel” e informat, că în privința aceasta s'a luat o înțelegere între

Monarhul nostru și marele duce rus Nicolaievici cu ocazia vizitei acestuia în Budapesta.

Partidele în România. Cum știm, partidul conservator din România s'a scindat în două grupări, cari ambele țin de un timp încoace întruniri și banchete în diferite centre din provincie.

»Cronica» caracterizează în chipul următor aceste grupări:

Partidul conservator, care îl recunoaște de șef pe dl P. P. Carp, a ținut Duminecă o întrunire la Craiova.

Au vorbit d-nii Știrbei, Filipescu, Delavrancea și P. P. Carp.

A asistat lume multă, întrunirea a reușit pe deplin.

Poporul ține cumpănă între cele două grupări, acordând și uneia și celelalte prezența sa.

Până acuma duelul acesta are importanță mai mult pentru chestia internă a partidului conservator. Fiecare din cele două grupări se preocupă în primul loc, de organizarea sa pentru ca să poată dovedi că este mai tare ca cealaltă.

Guvernul, adversarul natural al ambelor grupări conservatoare, n'a avut să sufere nimic până-acuma din cauza manifestățiilor conservatoare.

S'a emis, este drept și că-va idei, că-va păreri asupra remediilor situațiunii financiare, dar' toate numai în treacut, abia solțitate.

Fondul luptei îl formează antagonismul dintre cele două grupări conservatoare.

Dar' lupta este numai la începutul ei.

Panslavismul — o calamitate. Tribunalul din Balassa-Gyarmat a adus nu de mult o interesantă sentență, prin care a declarat, că a numi pe cineva panslav constituie o calamitate. Antecedentele acestei sentențe sînt următoarele:

Doi redactori din comitatul Hont, cu numele Sötér și Halász, au numit în ziarele lor pe bătrânul politician Ivdanka Zsigmond, — Slovac de origine, dar' maghiarizat, — de un panslav, care s'a angajat în serviciul panslavismului, contra »națiunii».

Ivdanka făcînd proces, cei doi redactori au fost condamnați la pedeapsă în bani și tribunalul și-a motivat astfel sentența:

»Cuvîntul și conceptul panslavism și panslav, aplicat la un cetățean, care stă pe baza ideii de stat ungar, constituie fără îndoială o vătămare, fiindcă prin aceasta respectivul e espus la disprețul celorlalți cetățeni

FOIȚA „TRIBUNEI”

In întunec.

Arde soarele trașnic. Dunărea se întinde liniștită par'că nici nu mai curge, abia ici și colo se încrețește ușor și tremură în unde mici, nici urmă de val. Pe luciul ei până departe sar și joc ca mii și mii de fluturi de aur, ear' umbra sălcilor se resfrînge, tihnită, ea într'un iaz.

Lotcele negrite de vremuri și lunetrele nu vîpsite se leagănă a lene de mal cu pânza legată de catart, ca niște păsări ostenite ce se odihnesc cu aripele în jos.

Cărcima-cafenea par'că doarme într'un nor subțire de praf. Pe lavițele de pe prisma ei cățiva Turci dormitează asemenea, de jur împrejurul cărcimei cai slabi și costelivi legați de căruță în soare dau din cap năuci de arșiță. Din depărtare sună jalinie, nesfîrșit de monoton, un cântec tălăresc, mărind, cu plînsu-i trîgănat, sila și plîntiseala zilei acesteia de Cuptor.

Pe podișca legată de mal un tînăr îmbrăcat în haine albastre de doc, pe cap cu o pălărie mare cum poartă lupătorii italieni, scoate și moale regulat

un crâșnic în apă. De multe-ori iese crâșnicul gol, dar' omul are răbdare. Mișcările lui sînt tot așa de liniștite și de regulate și când ese crâșnicul gol, și când ese plin cu oblei, ce sar și se sbat ca niște fulgere argintii până ce cad în coșul acoperit cu cărpe ude de lângă pescar. Totuși se vede că nu-i pescar de meserie. Din când în când lasă crâșnicul în apă și rămâne cu ochii ținți spre orizontul perdut în bruma argintie-violetă. Trebuie să fie om trăit la oraș, căci fața și mâinile arse de soare au pelița subțire, ochii lui mari verzi spun alt ceva decât grija zilei de mîne a bietului pescar! Ear' din buzunarul bluzei se zărește un colț de gazetă și marginea unei broșuri roșii.

Când a ajuns soarele la jumătate de cale și a alungat umbra de pe podișcă, și-a luat pescarul nostru orizontul, a sărit într-o locă și vislind a ajuns la un loc de adăpost, bine umbrat și ascuns de sălcii. După-ce a legat luntrea de mal, și-a scos pălăria descoperind o frunte largă și inteligentă, s'a ăters de nădușală și s'a lăsat în fundul lotcei guerînd. Pe fața-i deschisă se cetea conștiința forței și a sănătății, din ochi li ridea veselie tineretii.

Și totuși n'are de ce să fie vesel bietul învățător! Cu mai marii satului nu se are bine, cu nici unul! Primarul

e una cu Iani cărcimarul și de când l'a dat de gol că otrăvește oamenii nu-i zi lăsată de D-zeu să nu-i facă ba una, ba alta. Ba nu-i lemn iarna pentru școală, că-i drumul rău, ba se dărîmă un părete de suflă vîntul ca afară și n'are oomuna bani să-l direagă, mă rog, când o vrea primarul adevărat te nu găsește el cu ce să scoată din peneni pe un biet dascăl! Nu-i ajungea atât? Își viri nasul și în daraverile perceptorului cu sătenii. Ce-i păsa lui, că se înfolea și bietul perceptor, om cu o casă de copii, că apuca și el printre picături de ce curgea pentru stat și... mai da și lui Dom controlor? Ce-i păsa? Era dascăl: să-i caute de treabă! De asta când s'adună toți la cărcimă n'au altă grije decât să-l foarfece pe dascăl. Perceptorul, un pîrlit dela oraș, face pe grozavul. Își dă căciula pe ceafă și cu un gest plin de bărbăție bate cu pumnul în masă de se cutremură clănjînd păharele și se laudă c'o să-l răpuie. Oamenii însă rîd pe nfundate, căci știu că de ar zări de departe dușmanul și-ar îndesa căciula pe ochi și și-ar căuta treabă alt cotroval! Notarul mai gîret, fiindcă nu-l poate strînge de gît, îi strînge mîna cu prietenie prefăcută. Unul singur nu zice nimic, dar' de-ar băga de seamă cu ce prive de ură și răutate perfidă îl săgetează ochii de pi-

sică a Gheboșului Dobrii, când glumește la joc cu Sonia fata lui Fedka pescarul. poate s'ar lua de gânduri ori-cît îi el de curagios învățătorul. Dar' George când vede pe Sonia nu mai vede nimic!...

Și cum stă culeat în fondul lotcei amintirea fetei aprinde și stinge rîd pe rîd lumina ochilor lui verzi. De ce nu l'o fi vrînd Fedka de ginere? Asta-i întrebarea care chinuște de atîta vreme sufletul învățătorului și turbură privirea lui limpede.

De ce?...

Din cinci fete numai asta i-a rămas pescarului. Pe toate le-a învățat carte la oraș, toate au mîni albe și vorbe cu vorbe alese. Pe celelalte le-a măritat și le-a măritat bine, după fete și după zestre! Sonia ce-i drept n'are zestre, căci lui Fedka de când i-a murit nevasta nu-i merg treburile, i-s'a întors norocul! Dar' el socote că așa giuvaer de fată se mărită și fără zestre. Și bine socote că numai de-ar vrea, gîneri sînt, slavă Domnului! Și bine ar fi s'o dea lui George, că-i om cu carte și de ispravă, cu așa ginere te cunoaște satul. Dar... eară luorul dracului la mijloc!...

Teodor Mihailovici era fruntașul pescarilor odinioară. Când mergea jos la cărcima din port toți îl cunoșteau. Cărcimarul îi eșea înainte dela ușă plecân-

du-se pîn la pămînt. Lui i-se ouenea locul de cinste, în vaza tuturor. Ear' de colo, din colț, greoul, orunt și întunecat se uita la el pe sub sprîncenele tufaoase și privirea asta îi era mai dulce lui Fedka decât privirea de dragoste a unei »puiculițe». Ce bucuros își netezea barba lungă și-i scootea mîndru peptu-n afară pac'ar fi zis cu toată înfățișarea: »Eu sînt Fedka! Eu! S'o să-l mănînc fript pe grece, care a măn-cat atîția până acum!...

Când a fost acum în urmă înes, cărcimarul abia i-a dat bună ziua dela teighea; ear' în locul lui, greoul, ou căciula pe ceafă vorbia tare și cinstea... Abia a înghițat cu noduri cinstea de rachiu și a eșit Fedka tiptil din cărcimă ca un făcător de rele. N'a avut inimă să se uite la grece, dar' i-a simțit căutătura în urmă ca para de foc din povestea cu smul. Glasul lui plin de batjocură și de lăudăroșie până în mărunții l'a tăiat! De atunci noaptea îl apucă ou sudori, când se gîndește la umilința suferită! N'ar vrea să închidă ochii până n'o sta în fața greoului odată, numai odată măcar, cum stătea odinioară. Dar' nu! nu merg treburile! toate sînt abrașe și pe deas! parcă-i lucru jurat! Ei! cum să dea lui George pe Sonia? George toate le are, dar' una-i lipsește: Bani! și lui

și astfel dispunându-se public. Aceasta din cauză, că panslavismul nu e identic cu dezvoltarea și cultivarea, concesiă prin lege, a naționalității, ei în sens politic și după opinia publică aceste cuvinte înseamnă năzuința de unire a diferitelor naționalități slave, sub egida Rusiei....

Bine, bine, dar atunci cum stăm cu gvoiniștii, cari pe ori ce Slovac cinstiți, care ține la neamul seu, din panslavismul mai scot?

Sârbii despre noi.

Ziarul sârb din Zimony, „Narodnost” scrie un articol, în care se plânge, că Românii pe zi ce merge tot mai mult teren ocupă președintele și înțelegându-se printre Sârbi. Dăm unele părți din acest articol, ca curiositate.

Nu de mult — scriitorul articolului — a călătorit pe linia de tren, care duce de la Arad în Transilvania și dacă n'ar fi știut, că e în Ungaria, s'ar fi prins, că umblă prin România. Peste tot locul numai Români a văzut. Numele localităților dealungul Mureșului, dovedesc, că Românii au scos respective au absorbit pe locuitorii de odinioară ai acestui ținut, pe Sârbi și pe Maghiari. Acest rezultat l-au ajuns încă în veacul al 18-lea. În veacul al 19-lea au năpădit în Timiș, apoi în Torontal; cu ce putere, se vede de acolo, că în Timiș sunt deja în majoritate relativă, că în Panciova, unde înainte de asta cu 15 ani n'a fost nici un Român, astăzi Românii au și parohie.

Cari pot fi cauzele, că un popor, care în decurs de veacuri a fost subjugat politic, care în privința culturală a stagnat veacuri de-a rândul, purtând jugul iobăgiei, un astfel de popor face atât de grozave cuceriri printre naționalitățile, cari se află la un grad cu mult mai înalt cultural și economic.

Aceste cauze se pot găsi exclusiv în alipirea tenace, ne mai pomenim și fără păreche a acestui popor, de naționalitatea sa și în cea sănătoasă viață familiară, care e urmarea naturală a acestei alipiri. Poate numai superbul englez ține atât de mult și este atât de păturos de sentimentul național, ca Românul.

De aici se poate explica, cum de o fată de Român, dacă se mărită după un Sârb îl romanizează nu numai pe acesta, ci și satul întreg. Acum înțelegem cum au putut românii o mână de Români într'un jumătate secol pe toți Sârbi din ținutul Crăineș, în Sârbia și acum au păturos Românii din Ardeal până la Tisa.

Autorul spune mai departe, că lășirea Românilor este un mare pericol pentru Sârbi și Maghiari; că Românii prin organizația lor puternică câștigă tot mai mult în forțe, că școlile și băncile românești lucrează cu un anumit plan pentru extirparea altora. Se plânge, că se pierduri la suferit Sârbi în urma progresului făcut de Românii, cari subminează (?) existența națională a Sârbiilor. Propune Sârbiilor să se ferească de Români, să nu se căsătorească împreună cu aceștia și să nu-i primească în biserică lor. Condamnă pe politicienii ma-

ghiari, cari au dat Românilor autonomie bisericească și cere dela guvernul maghiar ca să caute a pune stavilă lătririi Românilor.

Deși articolul acesta e cu multă răutate scris, totuși ni-ar plăcea dacă unele pasaje ar fi adevărate.

Revista esternă.

Incidentul franco-turc.

Ca întregire la comunicatul despre intervenirea guvernului turcesc pe lângă legățiunea franceză se scrie din Constantinopol, că e adevărat, că s'a publicat o iradee, prin care se aducea la cunoștință învoirea Porții de-a plăti în timpul cel mai scurt 345.000 lire turcești pentru acoperirea pretensiunilor lui Lorando. Însărcinatul de afaceri francez a răspuns însă, că ea nu poate fi acceptată, neputând nici o siguranță și neindicând un termen hotărât.

După o telegramă din Toulon, acțiunea vaselor franceze de război nu se va mărgini în măsurile ei coercitive numai la chestia despăgubirii.

Alaltăieri a răspuns ministrul francez de externe la interpelația, ce i-a adresat-o deputatul Senat. Delcassé declară, că Franța nu neagă interesul ei la întâmplările din Armenia. Va arăta aceeași vigilență pentru interesele morale, ca și pentru cele materiale. E necesar, ca să se satisfacă pe deplin dreptății, și față de machinațiunile Turciei arată Franța, că nu e permis să se abuzeze de îndelunga ei răbdare. Ministrul declară, că mala fides a Turciei în afacerea Tuboni, Lorando și a cheiului a silit Franța să suspendeze legăturile diplomatice. Acțiunea Franței va fi cu atât mai energică, cu cât a fost moderată ei mai mare și răbdarea mai îndelungată. Răspunzând la diferite alte întrebări adaugă, că n'a pierdut nici-o cârmă din vedere chestia armeană, chestia apărării creștinilor, dar și în Macedonia și Sârbia-veche domnește volnicia. Franța va face tot posibilul, ca să i-se satisfacă dreptății și să se păstreze liniștea. Franța însă nu e singura putere angajată prin convenția dela Berlin.

Răsunete la expediția europeană în China.

În presa engleză s'a pornit o campanie contra mareșalului Waldersee. Foia franceză „Matin”, reproducând vocile engleze, constată, că numai în Germania i-s'a făcut elogii, ceea-ce dovedește netemeinicia lor.

„Kölnische Zeitung” publică o corespondență din Petersburg reproducând un interviu al generalului Zerpiski, care-și dă părerea asupra armatelor aliate din China:

Germanii — spune generalul rus — se disting printr-o eselență disciplină; au însă o mare greșală: O prea aspră severitate în raporturile dintre ofițeri și soldați.

Trupele franceze nu strălucesc alături de celelalte trupe; de altminterlea ele nu cuprind cele mai bune elemente ale armatei franceze; ele au fost formate mai mult din trupe coloniale cari cuprind partea cea mai rea a ar-

matei franceze. Disciplina acestor trupe lasă foarte mult de dorit.

Japonezii s'au arătat foarte cruzi față de prizonierii lor; ei jefuiau oriunde li se prezenta ocazia. Japonezii sunt soldați foarte bravi și rezistenți; dar civilizațiunea lor e cu totul esteriorează; în fond au rămas sălbatici.

Austriacii și Italianii s'au purtat foarte bine; lor ar fi trebuit însă să li-se ceară mai multe eforturi; ei nu sunt soldați rezistenți și caută să se eschiveze de ori-ce muncă.

Englezii sunt soldați efemeiați și nu trebuie luați în seriozitate; materialul lor de companie n'avea nimic de remarcat. Ofițerii englezi sunt sportamani eselenți, dar nu se pricep la război.

Anexarea Cretei.

„Frankfurter Zeitung” află din izvor absolut sigur, că Rusia și Franța li lasă principelui George mână liberă în privința anexării Cretei. Se așteaptă acum numai momentul potrivit pentru proclamarea incorporării. Principele a venit la Viena, ca dimpreună cu tatăl-sau, regele George, să confereze în chestia incorporării cu Impăratul Austriei.

Știri mărunte.

Primind deputațiunea, care i-a înmănat adresa sculpinei, regele Alexandru i-a exprimat părerea de rău, că chestiunea moștenirii de tron a fost trasă fără nici un folos în discuție. El a asigurat pe deputați, că ea va fi regulată, când se va ivi necesitatea, conform constituției.

Briganji bulgari au răpit pe soția directorului de poliție din Salonic.

Trupele Burilor, cari au dobândit ultima biruință strălucită, au fost comandate de Louis Botha.

Din Manila se anunță, că generalul Malvar, noul conducător al Filipinilor, a dat un manifest, în care se proclamă de căpitan suprem și declară, că va reorganiza armata și va numi doi mareșali și 4 brigadieri.

Din România.

Județele României.

Din săptămâna trecută începând consiliile județene ale României sunt în plină activitate. Ele au ascultat, așa cere legea, darea de seamă a prefecților, cari girează și execută toate deciziile ce consiliul județean ia în sesiunile, la care este convocat.

„Cronica” aduce date referitoare la județul Ilfov, cu privire la migrația populației, locuințe, agricultură, starea financiară, instrucțiunea publică, serviciul sanitar, veterinar etc. Starea financiară este favorabilă, având județul un efectiv de peste 373 mii de lei, deși pe la cassa de depuneri. Cu instrucțiunea publică lucrul stă mai slab. Eată datele în privința aceasta:

Pe 1900/1901, au fost înscrși: 13.491 băieți din 21.390; 3.630 fete din 17.449 și din aceștia au frecventat școala regulat 7003 băieți, 1616 fete.

La acest rezultat nemulțumitor „Cronica” observă:

„Acesta este dar rezultatul, față de enormele sacrificii ce fac statul, ju-

dețul și comuna, pentru instrucțiunea publică la sate și nici nu poate fi altfel, când din nenorocire majoritatea din d-nii învățători se întrețin mai mult cu politica, decât cu școala și ea consecință, după cum rezultă din tabloul alcătuit de d-nii revisori școlari la finea anului, nu s'a dat nici un absolvent de unele școli.

În județ sunt 275 biserici și 244 preoți apoi următoarele 5 mănăstiri: Cernica cu 118 monahi și 7 frați; Căldărugani cu 95 monahi și 5 frați.

Cioro-gârla (Samurcășești) cu 63 monache și 2 surori.

Pasărea cu 139 monache și 38 surori. Tigănești cu 182 monache.

In alte privințe județul se află într-o stare destul de prosperă.

Sf. Sinod.

Sf. Sinod al României i-a închinat Sămbătă sesiunea de toamnă.

Decretul de închidere a fost citit de d. ministru Haret.

O nouă mănăstire.

Sunt 3 ani de când la vechiul schit Turnu, din județul Argeș, ce vine la limita aceluia județ, lângă Olt, vis-à-vis de mănăstirea Cozia (Vilcea), între munți, se lucrează cu multă artă la facerea unei mănăstiri arhitectonice, care să servească schitului. Acum acest templu s'a terminat; aspectul lui este superb, atrăgând admirația privitorilor.

Această mănăstire construie este făcută cu propria cheltuială a P. S. S. episcopului eparchiei de Argeș, dl. Dr. Gh. Timuș, care a cheltuit la 200 mii franci.

Dacă în timpul de față se mai găsească oameni evlavioși cari se-și cheltuiescă averea pentru faceri de mănăstiri, apoi aceasta este o faptă din cele mai laudabile din partea P. S. S. episcopului de Argeș.

Duminecă, 28 Octomvrie c. v. se va face sfîșțirea acestei mănăstiri, la a cărei servitiu divin, pe lângă P. S. S. episcopul (Rimnicu și noul Severin) va lua parte și Atanasie Craioveanu.

S'au făcut numeroase invitațiuni și se așteaptă mult noroc la sfîșțirea aceluia frumos edificiu.

Reorganizarea teatrelor în România.

D-nii Ștefan Sîhleanu, A. G. Olteanu, Caudella și Nottara au fost însărcinați de ministrul instrucțiunii publice să întocmească un proiect de lege pentru reorganizarea teatrelor în România.

Rectorul univ. din Iași.

Dl. C. Climescu a fost numit rector al universității din Iași pe un period de trei ani, în locul dlui Al. Xenopol, al cărui mandat a expirat.

Săvulescu.

Luni dimineața a răposat în București cunoscutul arhitect Alexandru Săvulescu, președintele de onoare al societății arhitecților, în urma unei pneumonii duble.

Săvulescu i-a făcut studiile la Paris. La 1881 a fost numit arhitect șef al ministerului cultelor, apoi șef al serviciului tehnic dela ministerul de interne. Săvulescu a avut 65 de ani.

Lui se datoresc numeroase edificii publice din țeară, dintre care Palatul Poștelor formează opera sa de căpetenie.

Stipendii la „Asociațiune”.

— Concurs. —

Dela „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” cu începutul anului școlar 1901—1902 sunt de conferit următoarele stipendii:

1. Un stipendiu Ioan Roman de 120 cor., destinat pentru studenți români de gimnasiu ori școală reală.

2. Un stipendiu de 80 cor., din „Fundatiunea studiosului de clasa a V-a gimnasială Emiliu Dionisiu Basiota Dêmbul din Abrud”, destinat pentru studenți români de gimnasiu ori școală reală, originari din Munții Apuseni ai Transilvaniei sau din districtul Năsăudului; vor fi preferați cei înrudiți cu familia Basiota, fără considerare la ținutul, de unde sunt originari.

3. Un stipendiu de 100 cor., din „Fondul Avram Iancu”, destinat pentru studenți români de gimnasiu, școală reală sau comercială.

4. Un stipendiu de 120 cor., din „Fundatiunea Ioan Galilianu”, destinat pentru studenți români de gimnasiu;

vor fi preferați, ceteris paribus, rudele fondatorului din familiile „Popu” și „Antoncu”.

5. Un stipendiu de 80 cor. din „Fundatiunea Dr. Ioan Moga și soția Ana născ. Bologa”, destinat pentru fete de naționalitate română din Ardeal, cari frecventează vre-o școală românească, în prima linie școala civilă de fete a „Asociațiunii” sau școala elementară de fete a „Reuniunii femeilor române din Sibiu”; vor fi preferate, ceteris paribus, fetele, cari vor putea documenta, că sunt înrudite cu familia Dr. Ioan Moga sau cu familia Bologa.

Cererile pentru aceste stipendii au să se înainteze comitetului central al „Asociațiunii” în Sibiu, (strada Morii nr. 8) până la 30 Noemvrie a. c., provăzute cu următoarele documente:

- a) Atestat de botez;
- b) testimoniu școlar de pe semestrul din urmă al anului școl. 1900—1901;
- c) atestat de pauperitate;
- d) eventualul document de înrudire.

Cererile intrate după termin nu se vor considera.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 27 Octomvrie 1901.

Iosif Sterca Șulufiu.

Dr. Beu,
seor. II.

Cronica zilei.

Sibiu, 6 Nov. 1901. n.

Din cauza sfîșției sârbilor de Vineri, numărul proxim al foii noastre va apărea numai Sămbătă seara.

Cununia archiducesei Elisabeta. Foile vieneze aduc știrea, că cununia archiducesei Elisabeta cu prințul Windischgrätz este fixată pe ziua de 25 Ianuarie, 1902, în castelul din Hetzendorf. Prințul Windischgrätz va fi transpus la Innsbruck. În privința rangului, archiducesa Elisabeta va purta și pe viitor titlul de „altetă imperială și regală”. Ear' ce privește dotațiunea, archiducesa va avea parte egală cu cele două fiice ale Majestății Sale, Gisela și Maria Valeria.

Maria Cristina, fiica archiducelui Frederic s'a logodit cu prințul Emanuel Salm-Salm, sublocotenent în regimentul ulan de gardă din Berlin.

La fondul de 20 bani întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” pentru achiziția unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor români din Sibiu, au contribuit următorii: Dr. Victor Mihu, medic în Polana, pentru sine, pentru soția sa Ana și pentru copiii lor Romana și Victor, 1 cor. 60 b.; Iuliu Holder, ales paroh în Galomfalău, pentru soția sa Emilia Holder n. Ioanovici; Ernil Boreia, funcționar la banca „Transilvania”; Lucian Balint, cand. de adv. Pavel Cotoș, funcț. consist.; Achim Maniu, oficial ces. și reg. de registratură la corpul al 15-lea de armată în Sarajevo, 2 cor.

Nou profesor universitar. Pentru catedra vacantă de botanică dela universitatea din Cluj, a fost denumit Dr. Richter Aladár, fost profesor privat la universitatea din Budapesta.

Răsunări electorale. În orașul Székelyhid, de când a fost alegerea de deputat, în fiecare noapte este câte un foc. Se zice, că alegătorii kossuthiști și-au ales modul acesta de răsunare contra acelor, cari au votat pentru candidatul guvernamental. Faptul acesta însă n'au fost până acum descoperiți.

La încoronarea regelui Angliei, Edward VII. India va fi reprezentată prin cinci Maharadja și alți domnitori. Vor asista apoi mai multe detașamente din armata teritorială a Indilor. Domnitorii din India, cari nu vor merge la Londra, își vor face omagiile vice regelui Indilor, în Delhi, la 1 Noemvrie 1902.

Marele congres catolic, pentru lucrările pregătitoare ale autonomiei biserice catolice din Ungaria i-a început ședințele în 4 Noemvrie n. Ședințele se vor termina mâine. Peste 4000 de persoane marcate din cler și mireni au luat parte la aceste ședințe.

Regina Angliei bolnavă. Nu-i dertul, că știrea despre morbul regelui Edward se menține cu tărie, acum se mai vestește și în bolnavirea reginei Alexandra. În urma unui morb de urechi e aproape surdă, așa că numai cu ajutorul unui tub mai poate urmări conversația. Pe lângă asta e foarte nervoasă și mai are dureri în piciorul drept, care e mai scurt ca celălalt, așa că numai cu ajutorul unui băț mai poate umbla.

Fedka bani li trebuie, bani cu ori-ce preț!

Câte-odată i-se moale inima și se uită plin de duioșie la Sonia cum aleargă în sus și în jos după treburile casei. Vezi, că Sonia e sufletul lui și apoi e și gingașă, subțirică, îi pare o mână de suflet, o păsărică, ce n'ar putea trăi decât la soare și la bucurie. Mai ales când se uită câte odată lung la el, pare-că l'ar ruga de ceva pețitute, uită de toate și-i zice blând cu lacrimile în ochi: „Să-ți dea Domnul noroc dragul tău!” Dar ear' își aduce aminte de „greco” și îi e ca și când l'ar arde o vâpăie pe piept. Dorul isbândeii îl apucă de gât, ochii aruncă fulgere și pumnul strîns amenință departe spre oraș. Bani! bani! bani! trebuie: atâta știe!

Învățătorul nu pricepe nimic, nu știe nimic din toate astea. Văzuse bine de cum sosise în sat, cum se ia birul, unde merge untul și găinile oamenilor, văzuse ce se vinde la cârmă în loc de rachiu nenorociților săteni, văzuse bine și încă prea bine. Însă pășunile, daravile și suferințele lui Fedka erau pentru el întințire orb. Eșit din școala normală, făcea parte din generația entusiștilor dela începutul mișcării socialiste, care-și dăduse cuvântul de ordine: „să luminăm poporul!”. Era ceea-ce generația de azi, rafinată și sceptică

ar numi un „simplist”: un om care știe, că unul e drumul drept, pe el a apucat și pe el merge ori-ce ar fi. Un gând îl stăpânește, o țință înaintea ochilor și într'acolo merge indiferent, neștiutor pentru tot, ce nu stă în legătură cu ea. Neobosit luptase cu neîncrederea și disprețului, pe care-l găisise în poporul pentru care vrea să se jertfească, neobosit și fără o clipă de descurajare. Indrăjit și neîmpăcat cu cei ce călcau zilnic dreptul, le arăta neconștient, că e tare și nu se lasă cu una cu două. Plictisise pe cei dela țirg cu jalbe și cereri de tot felul, până într'ată, că se hotărîse domnul subperfect să dea o raită și prin satul lor. Ba mersese și mai departe: zăpăcit de hotărîrea, cu care-i vorbise învățătorul, dăduse dreptate oamenilor și era mai să dea afară pe perceptor. Oamenii — cari la început îl priveau cu grija, cu care privește vita deprinsă cu bătaia și schingiurile pe stapănilor blând la vorbă și așa de deosebit de ceilalți, — acum se purtau cu el par'că ar fi fost unul de al lor, i-se încredeau spunându-i nevoile, păsurile și grijile.

De o bucată de vreme însă, ura obosită li mai dăduse răgaz cu misiunile zilnice, școala se închisese și ce era mai greu din menirea lui se văzuse.

Lungile ciasuri de vară goale de ori-ce indeletnicie mai serioasă și mai

absorbitoare, dăduse privilegiu unei alte părți din firea lui să se trezească și să-și ceară dreptul la viață: firea sentimentală, setea de afecțiune și de fericiere, care tăcuse adormită până acum... Se simțise deodată răslet, singur în cea mai crudă singurătate, singurătatea între oameni.

Era adesea înduiogă, că o putere de iubire nemărginită adesea îi umplea sufletul, și dorul de dină tot cresch până deveni covârșitor și ajunse a-l chinul în așteptarea aceasta zădărnica a iubitei când... Întâlni pe Sonia. Pe un pământ rodnic de mult hodinit și însetat, peste care a dat un rod bun de ploaie de vară, cresch, se îngrămădeau, se împleticose mii și mii de plante grăbite, lacome de viață și de soare. Astfel năpădiră simțirile în sufletul învățătorului! Ce zăgăz s'ar fi putut împotrivi șovoiului acestuia de patimă? De astă-dată cum sta culcat în fundul lotcei abia o clipă li întuneca privirea grija viitorului; un nimic, o suflare caldă aburind molocm din sălci care-i desmierda fata, un ochiu de cer azuriu deschis printre ramuri și era destul, ca sufletul să-i ridă ear' și să-și aducă aminte, că Sonia o să vină, acum îndată. (Va urma).

Pentru Parthenon. Congresul studențesc din Paris vrea să pună la cale o colecție internațională pentru restaurarea Parthenonului din Atena. Se crede însă, că guvernul grec nu va primi ofertul, deoarece lucrările de restaurare sînt pe sfîrșite.

Fotografia la alegeri. *Polit. Ért.* scrie, că în cercurile parlamentare din Pesta se vorbește mult de o petiție de protestare a unei alegeri, la care sînt alăturate fotografii, ca argumente. Fotografii înfățișează momente abuzive de-a actul de alegere. Una s. p. ne arată scena, când primpretorul ține în juruși cu gendarmi o ceată de alegători de-a partidei contrare, și alte scene de violență.

Din Bistrița ne depeșează corespondentul nostru, că în congregația Bistriței-Nășudului dl preot *Grapini* n'a vorbit — cum din greșală a stat în corespondență — despre ajutoarele proimii gr-orientale ci despre a proimii gr-cat.

Dăm această rectificare, cu observarea, că *Bistrițer Zeitung*, sosit ieri, vorbește tot asemenea numai despre ajutoarele proimii gr-or.

Ovațiuni lucrative lui Caragiale. Am dat și noi știrea, că scriitorul nostru Caragiale dobîndind prea puține succese materiale după scrierile lui — ca toți cei-ce muncesc cu penă la noi — a luat în întreprindere hală cea mare de bere „Gambrinus”. Duminecă s'a reprezentat în Teatrul național, piesa lui „Scrisoarea pierdută”. Publicul foarte numeros a aplaudat-o într'un mod așa de frenetic, încât la finea ei a trebuit să fie chemat Caragiale pe bină. Adus dela tarabă, a mulțumit publicului cu următorul speech: „Vă mulțumesc pentru aplauzele, cu cari mi-ați primit piesa. La revedere peste un pătrar de oră la Gambrinus!” — Cu un ris omeric a primit publicul vorbirea lui și peste un pătrar de oră nu mai era nici un loc liber în vasta hală de bere dela Gambrinus.

Luiger cetățean de onoare. Din Viena se scrie, că energicul primar al capitalei austriece, Dr. Carl Luiger, cunoscut ca filoromân, a fost ales cetățean de onoare al Vienei, predându-i-se diploma în ședința de alaltăieri.

Cine se fie papă? Bătrânul sfînt părinte e încă în viață și cu toate acestea se fac combinații referitoare la urmașul său.

Dumont face propagandă în Librie Parole, ca de papă se nu fie ales un Italian, de care-oc numai un străin poate avea în fruntea bisericii libertate de acțiune.

Dumont recomandă de viitor papă pe Gibbons, cardinal în Baltimore. El își termină articolul astfel:

Un papă american ar crea o nouă era în biserică.

Tunuri chineze. Vaporul *Crefeld* a adus în Germania 175 de tunuri de bronz, cari până acum stăteau pe murele orașului Peking. Intre unele ele au greutatea de peste 100 măjmetrice. Din inscripțiile lor se vede, că au fost turnate înainte cu 200—250 ani.

Transport de cai în Africa. Alaltăieri a sosit în Fiume marele vapor englez „America” și a început imbarcarea cailor, destinați pentru Africa-sudică. Au fost imbarcați peste 800 de cai, parte din Ungaria. Se așteaptă și sosirea vaporului „Raeburn”, care asemenea transportă cai.

Iarnă în Siberia. În Siberia e iarnă în toată forța. Viscoale și nămezi sînt de toate zilele, din pricina cărora se întîmplă și nenorociri. În jurul lacului Baical, a fost viscol atât de mare, încât trei barce dela un vapor s'au rupt și s'au isbit de stînci. 170 de lucrători și marinari s'au înecat. În 30 Oct. un tren de persoane a deraiat din pricina nămolirilor de zăpadă, în apropierea gării Ounv. Un călător a fost omorît și 14 răniți.

Virilistii români din comitatul Sălajiu pe anul 1902: George Pop de Băsești, proprietar (Băsești); Andreiu Cosma, director de bancă (Șimleu-Silvaniei); Alexandru Pop, jude cerual (Cehul-Silvaniei); Florian Ciocan, adv. (Cehul-Silvaniei); Dr. Mihai Pop, adv. (Șimleu-Silvaniei); Dr. George Pop, adv. (Zălau); Vasiliu Mica, proprietar (Somes-Ogorheiu); George Filip, proprietar (Santău); Mihai Bohățel, proprietar (Santău); Laurențiu Bran, preot (Somes-Séplac); Vasiliu Pop, preot (Oarța-de-jos); Ioan Kesely, preot (Năprade); Vasiliu Rob, notar (Borla); George Filip, preot (Cănaș); Ioan Bancos, econom (Sălsig); Patrițiu Lobontin, preot (Silvaș); Dr. Ladislau Gyurkó, avocat (Jibău); Mihai Pop, preot (Cuceu); Stefan Cosmuța, proprietar (Santău); Gavril Murăgan, preot (Chiesd); Aurel Pop, proprietar (Trezeana). *Suplenți:* Demetriu Coroianu, protopop (Santău); Ioan Basti, proprietar (Chigfalău).

Atentat. Din Petersburg se anunță, că acolo un necunoscut a intrat zilele trecute în cabinetul de lucru al prefec-

tului de poliție, *Kleigelt* și pretestând, că-i dă o petiție a puscat de două ori din revolver. *Kleigelt* a rămas nevătămat. Atentatorul a fost arestat.

Miscarea revoluționară din Rusia. După o știre din Petersburg e temere, că vor izbucni noul revoltă studențești în Rusia. Acestea vor fi provocate de un nou proiect de lege al lui Durnovo, care vrea să restrîngă și mai mult libertatea studenților dela universități.

Știri mărante. Din Roma se anunță, că *Svampa*, cardinal și arhiepiscop în Bologna, a fost lovit de apoplexie. *Svampa* era unul din candidații serioși la scaunul papal.

— Vestitul bărbat de stat chinez, *Li-Hung-Ciang* e greu bolnav. Medicii europeni au constatat, că are inflamație de stomac.

— *Nevasta* prințului *Albert* din Belgia, a născut un băiat, care în botez a primit numele *Leopold*.

— *Regina-poetă* a României, *Carmen Sylva*, s'a reîntors la București.

— *Turul* cu familia sa a plecat din *Spalato* la *Skjernice*, unde va petrece câțeva vreme.

— *Congresul regnicolar* al advocaților se va ține la Budapesta în 24, 25 și 26 l. c. n.

— Banca din *Rapperswil* (Heiweija) a falimentat. Directorii băncii au defraudat un milion de franci.

— În *Innsbruck* s'au repetat demonstrațiile de stradă ale studenților italieni. Ei au demonstrat contra guvernatorului. Un student a fost deșinat.

Un binefăcător al poporului.

Munca dlui Ioan Kalinderu, administratorul domeniilor (moșilor) coraene din România, pentru înaintarea binelui material și spiritual la țărani e cunoscută și cetitorilor nostri. Acum de curînd a dat o nouă instrucțiune pentru direcții dela aceste domenii. În instrucțiunea aceasta îi provoacă pe direcții să îndemne pe țărani să-și închidă curțile, ceea-ce nu prea obicinuesc țărani din România mai ales la șes, dându-le totodată și materialul trebuincios pentru îngrădire. Din moșia, pe care o iau țărani în arîndă, să folosească 6—10 arii pentru cartofi, cari să li se dea la început dela administrația bunurilor. Fiecare țărăn să capete gratuit 4—10 altoi din grădinile de pomi ale domeniilor, obligându-se să le cultive după îndrumările, cari li-se vor da. Ca să îmbunătățească pămîntul vor stăru, ca și țărani să adune gunoii și să-l risipească apoi pe locuri. Pentru îmbunătățirea rassei vitelor li-se dau taurii bunurilor. Fiindcă și pe acolo au început cu sărăcia de pînză jidovească, fiecare țărăn va trebui să samene 10 arii cu cîneapă primind sîmînța tot dela domenii.

Incubîndu-se pe alocurea nelegiuit și rușinosul obicei, de unii trîesc în căsătorie sîlbatică, pe acestia îi va provoca, că s'au să se lapede de această conviețuire, sau să se cunune creștinește la biserică.

Cum instrucțiunile acestea se și implinesc, țărani de pe domeniile Regelui Carol vor face un nou pas de propășire în îmbunătățirea sorții lor.

(Din „Foia Poporului”).

Din public.*)

Dare de seamă și mulțumită publică.

Cu ocaziunea petrecerii împreună cu dans și concert aranjată de inteligența rom. de pe Crișul-repede, — din incidentul adunării generale a despărțimentului orădan al „Astrei”, ținută la 8 Septembrie a. c. în comuna Brateia în favorul biser. și al „Asociațiunii”, — a a incurs peste tot suma de 323 cor. și 40 bani. Suprasolviri și contribuiri benevole au incurs dela următorii domni: Iosif Telegdy, deputat dietal (M. Telegd) 38 cor.; Ioan Papp, protonotar comitatens (Oradea-mare) 20 cor.; Artemiu Sarkady, canonic gr-cat. (Oradea-mare) 10 cor.; Nicolau Zigre, avocat (Oradea-mare) 8 cor.; Petru Papp, notar pens. (Stărci) 6 cor.; Ioan Bibescu, proprietar (M. Telegd) 4 cor.; Dr. Cor. Popp, adv. (Oradea-mare); Iosif Vulcan (Oradea-mare); Andreiu Horvath, preot gr-or. (Vărad-Velence); Toma Păcală, protopresbiter gr-or. (Oradea-mare) și Gavril Lung, preot gr-or. (Ponoară) câte 3 cor.; Andreiu Papp, adv. (Huedin); Aron Bulzan (Fecheteu); Ioan Szabó, notar

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă.

(Groși), Diamandi Iosif, comptabil la „Bihoreana” (Oradea-mare); Bérczy Imre, protopretor (Elegd); Verner Kálmán, protopretor onor. (Elegd); Aurel Papp, jude cere. (Elegd); Nagy Endre, jude cere. (Elegd); Hollosy Gyula, not. (Rév) și Ioan Kadar (Filduri) câte 2 cor.; Ioan Cuc, preot gr-cat. (Bezne); Mihai Mandra (Huedin); Fazekas László (Remete); Petru Papp, preot gr-or. (Esküő); Ioan Cămpăan, preot gr-or. (Bezne); Vasiliu Caba (Călăte); Alex. Popescu, preot gr-or. in loc. Ioan Simoc, preot gr-or. (Cetea); Iosif Moldovan, preot gr-or. (Ortiég); Georgiu Onciu, preot gr-or. (Surdac); Corneliu Abrudan, preot gr-cat. (Augen); Teodor Stanca, preot gr-cat. (Groși); George Cornea (Tataros); Mărioș Constantin (Huedin); Simeon Filip, preot gr-or. (F. Lugas); Alex. Filip, not. (A. Lugas); Simeon Butiri, preot gr-or. (Valea-mare); Dezeo Gavril Josivi (Augen); W. și N. N. câte 1 cor. și Stefan Sipoș, protopop gr-cat. (Vad) 40 bani. Când evitam sumele mai sus espuse aducem profunda noastră mulțumită marinimșilor domni contribuenți. Brateia, la 15 Sept. 1901.

Teodor Stanca,

caasar.

Alexandru Filip,

controlor.

MAI NOU.

Pretensiunile Franciei.

Consilierul ambasadei franceze din Constantinopol, *Bapt* a înaintat Poartei pretensiunile Franciei, cari sînt următoarele:

Recunoașterea oficioasă a tuturor școalelor, cari stau sub scutul Franciei sau sînt ale congregațiilor religioase franceze.

Recunoașterea tuturor spitalelor franceze și a tot ce aparține acestora.

Îngăduința pentru a se pute reedifica școalele și alte institute, dărmate în turburările armene din anii 1895 și 1896.

Recunoașterea noului patriarh din Chaldea.

Adresa se termină cu declarația, că Francia nu mai suferă nici o aminare pentru împlinirea acestor pretensiuni.

Admiralul *Caillard* e însărcinat probabil a ocupa insula *Mytilene*, ca garanță pentru împlinirea pretensiunilor. Această insulă dominează calea spre Dardanele.

ECONOMIE.

Încunostiințare.

(Mașina de sîmînat și grapa de fînaș).

În legătură cu publicațiunile noastre de mai înainte, prin cari am pus în vedere, că economilor nostri din comunele, unde până acum nu s'a folosit mașina de sîmînat, le predăm în mod gratuit spre folosire mașina noastră de sîmînat, ne luăm voe a vesti prin aceasta pe cei, pe cari îi privește, că pe lângă mașina amintită la punem la dispoziție tot în mod gratuit și grapa noastră de fînaș.

Doritorii să se adreseze în acest scop subscrisului comitet.

Sibiu, 6 Noiembrie n. 1901.

Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.

Demetriu Comșa,

președinte.

Victor Tordășianu,

secretar.

Știri economice.

Comerțul cu nuci în Moldova. Săptămîna trecută au sosit în Iași cîțiva reprezentanți ai unor mari case comerciale din străinătate pentru a face cumpărături de nuci.

Deși producțiunea nucilor la noi este destul de bună, totuși prețul unui vagon nu s'a urcat până în prezent decât la 3150 lei, pe când în alți ani se vindea cu 4000 de lei.

Aceasta se explică prin faptul, că în anii trecuți producțiunea nucilor în Ungaria a fost nulă, pe când anul acesta e foarte abundentă.

Comerțul extern al Franciei în primele 8 luni ale anului se prezentă cu următoarele cifre: Importul s'a ridicat la 3,213.890.000, exportul la 2,745.128.000 franci. Din Austro-Ungaria s'au impor-

tat mărfuri în valoare de 58 mil. 435.000, dându-i în schimb mărfuri pentru 11 mil. 980.000 franci.

Domicilierea ulterioară a poliței (vexelului) nu poate fi excepționată de către debitorul cambial, dacă a avut cunoștință despre împrejurarea, că institutul care a escomptat cambia observă obiceiul de a domicilia cambiile escomptate la sine însuși. Tot astfel și în casuri când respectivul debitor n'a știut înainte, la care institut se va escompta cambia girată de dînsul.

Ferul în Germania. Producțiunea totală a ferului în Germania pe luna Septembrie a. c. a fost de 625.220 tone, față de 643.321 tone din August și față de 417.000 tone din Septembrie 1900. Cum vedem producția a mers tot scăzînd. Dela 1 Ianuarie până la 30 Septembrie 1901 producția ferului a fost de 5,871.859 tone, față de 6,249.314 tone din aceeași perioadă a anului trecut.

Bibliografie.

„Călimdarul Poporului”.

„Călimdarul Poporului” pe anul 1902 a eșit din tipar și se află de vânzare cu prețul obicinuit de 40 bani (20 cr.) și 6 bani (3 cr.) porto.

Anul 1902 este al XVII-lea an al „Călimdarului Poporului”, și, se vede, că cu cât înaintea acest călimdar în vîrstă, cu atât cuprinsul lui devine mai interesant, mai bogat și mai folositor pentru țărani nostri și peste tot pentru tot Românul dela țeară.

„Călimdarul Poporului” pe 1902 este foarte bogat în cuprins și împodobit cu un număr însemnat de frumoase ilustrații.

Ca cetitorii nostri să se încredințeze despre aceasta, vom face cunoscut pe scurt cuprinsul lui.

Partea calendaristică.

Partea calendaristică cuprinde toate datele însemnate ale anului viitor, anume: anotimpurile, zilele, critice, întunecimi, posturile etc., apoi lunile cu zilele lor, după călimdarul Iulian sau cel românesc și după cel apusean.

La marginea fiecărei luni se află însemnată după zile vremea, sfaturi și termine, atât de folositoare pentru toți. Eată s. p. datele de felul acesta de pe o lună:

Martie 1902.

Vremea: (După căl. de 100 ani): În 1-a luni timp frumos, din 2—21 tot schimbăcios. Din 22—25 foarte frig, din 26—31 vor fi plo.

Sfaturi și termine.

Din 15—31 Martie se face foaia de măr-turisire a întreprinderilor și societăților (însoțirilor), obligate la dare de seamă publică, (bănci, însoțiri com., etc.).

Ferește-te încă poți de a face datorii; dacă ești silit să faci, ia bani împrumut numai dela bănci românești.

După luni vine *cronologia*, domnitorii din toată lumea, *posta și telegramul*, *timbrele și gematismul*, în care se cuprind date despre tot ce alcătuie puterea noastră culturală, anume: *bisericele române* (biserica greco-orient. și gr-cat.), *școalele* (școalele populare, de mijloc, pedagogii și teologii, școale de fete) și *reuniunile* (culturale, reuniuni de femei, de cîntări, de meseriași, de binefacere, de agricultură, de negoț, tipografii, bănci și însoțiri sîtești).

Fiecare din acestea sînt îmbogățite cu date nouă, așa că ele ne dau o vie iocană despre stările noastre culturale.

Mai urmează apoi 2 notițe de interes deosebit pentru plugari, anume: *Cît timp poartă animalele agricole și Greutatea de mijloc a bucatelor*, ear în sfîrșit o altă notiță *statistică*, în care se arată numărul popoarelor, cari trîesc în atingere mai deasă cu Românii.

Cu aceasta se încheie partea calendaristică și începe partea literară, cu articoli, povestiri etc. cu neîntrecutul *Răvaș* și cu frumoase ilustrații.

Partea literară.

Pe cît de folositoare și prețioasă este partea primă, calendaristică, pe atât de minunată este partea a doua, literară.

În fruntea ei se află o prea frumoasă ilustrație, prima în șirul ilustrațiilor: *Școala elementară din Budeu*, (România).

Textul se începe cu „*Cele zece porunci ale Românului*”, după care se dă o descriere din luptele naționale pentru

neatîrnarea României, *din luptele dela Grivița*, după poetul și scriitorul nostru *G. Coșbuc*. Aici cetitorul află frumoase exemple de vitejie și jertfire românească.

După o poezie și o glumă urmează portretul și biografia generalului *Candiano Popescu*, răposat anul trecut și care a jucat un rol viteaz la Grivița.

Împărăteasa înțeleaptă este o poveste de vestitul scriitor-povesteaș, *Dumitru Stănescu*, la sfîrșitul căreia dăm de o frumoasă icoană, care ne înfățișează monumentul vîndătorilor din *Ploști*, vestiți și aceștia în răboiul de neatîrnare al României.

După o glumă în poezie (Ungurii din Ujfalău) și o alegorie, urmează icoana de biserică românești și apoi o minunată poezie-rugăciune: *Domnului se ne rugăm!* de Octavian.

Un alt articol, plin de învătăuri pentru popor este: *Băncile noastre și împrumuturile sîtenilor*, în care *Dr. Vasile C. Osvadă* dă povește folositoare pentru ea, cari se împrumută dela bănci.

După aceea dăm o frumoasă ilustrație: un Român voinic, cu furca în mînă (port național). După o glumă și a doua poveste (Papa care știe carte), urmează cea mai frumoasă ilustrație a Călimdarului, portretul vrednicului nostru bărbat național, *Dr. Teodor Mihali*, cu biografie.

Un alt portret frumos este al învătăului nostru *Floriaa cav. de Porcius*, care urmează după o schiță despre istoricul Călimdarului.

Răvașul nostru cuprinde ca de obicei întîmplările de peste an, împărțite în capitole după felul lor. *Răvașul* este, cum am zice, o foaie constatătoare din un număr, în care se îngrînesc faptele și întîmplările unui an, ale noastre, din patrie și din lumea mare.

Răvașul se estinde pe vre-o două coale de tipar des. Prin el găsim portretele lui *Crispi*, ministru italian, mort anul trecut, *Kruger*, preșidentul Burilor, *Mac Kinley*, preșidentul din America.

După *Răvaș* mai urmează: alte bucați literare, poezii populare, sfaturi și povește economice, între cari amintim articolul *Bucătăria țăranelui*, de d-na *Ana Florea*, învătătoare, un articol de mare preț pentru țăranele noastre.

Între glume amintim gluma ilustrată: *Păscălitorul băut* (2 chipuri).

Călimdarul se sfîrșește cu *îșgurile* și apoi cu inseratele, cari încă sînt vrednice de citit.

Aceasta e pe scurt cuprinsul „Călimdarului Poporului” pe 1902, pe care îl recomandăm tuturor, fiind cel mai bun și mai frumos călimdar și totodată — cel mai ieftin.

Sosiți în Sibiu.

La 5 Noiembrie n. 1901.

Hotel „*Împărățul Romanilor*”: Morkenstein, și soția, F. M. L. Oluj; Soratroi, căpit. Abrud; Baresay, insp.; Butyiri, subl. Deva; Holbein, Grünfeld, com. Mediaș; Philippson, com. Berlin; Bretter, com. Blaj.

Hotel „*Melzer*”: Todoran, ppreșb., Cetatea-de-baltă; Moldovan și soția, ppr. Noarich; Siel, preot Sântimihai; Doctor, preot; Rehner, inv. Mercuria; Girlanda, cărcimar Căneni; Philippovics, Agnita; Smilovici, Făgăraș.

Hotel „*Mihail*”: Șufană, propr. Polana; Lininger, preot Budapesta.

Hotel „*Central*”: Goldberger, com. Brașov; Morar, mașinist Simeria.

Teatrul orașenesc în Sibiu.

Direcțiunea: Leo Bauer.

Joi, 7 Nov. n. 1901.

„DER OBERSTEIGER”.

Operă în 3 acte de Carol Zeller.

Începutul la 7 ore seara.

Vineri e teatrul închis.

Pentru redacție și editură responsabil: *Elie Alimănescu-Băncilă*.

Proprietar: Pentru „*Tipografia*”, societate pe acțiuni: *Iosif Marschall*.

BIUROUL ADVOCATILOR ASOCIAȚI.

C. Rădulescu,

fost procuror și judecător de tribunal și

Nicolae Andrei Popovici,

doctor în drept, fost magistrat,

se angajează a pleda înaintea tuturor instanțelor judecătorești din România, *processe de orice natură, esecutări de hotărîri și creanțe*.

București,

[324] 14—48 Strada Română nr. 81.

